

Ұлы Даланың тарихи-мәдени мұрасы Мажарстан жұртшылығына таныстырылды

Жақында Қазақстан Республикасының Мемлекеттік орталық мұражайы Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламасында көрсетілген міндеттерді іске асыру мақсатында ҚР Президенті Әкімшілігі бекіткен шаралар жоспарының «Қазіргі заманғы қазақстандық мәдениет жаһандық әлемде» бағыты бойынша ҚР MOM директоры Нұрсан Әлімбаидың жетекшілігімен көшпелілер мәдениеті контекстінде қазақ халқының тарихын, оның мәдениетінің сан алуан «бояуларын» көрсету мақсатында Мажарстанның Сазхаломбатта қаласындағы Матрика мұражайында «Ұлы Даланың тарихи-мәдени келбеті» атты халықаралық жылжымалы көрме ашты. Бұл Елбасының бағдарламалық мақаласы аясында ұйымдастырылып отырған үшінші халықаралық көрме. Бұған дейін ҚХР мен Түркия Республикасында өткізілген жылжымалы көрмені мажарстандық қауым жылы қарсы алды.

Орталық музейдің қор коллекциялары негізінде ұйымдастырылған көрменің тұсаукесер рәсіміне Сазхаломбатта қаласы әкімшілігінің басшылығы, Қазақстан Республикасының Мажарстандағы елшілігінің өкілдері, сондай-ақ мажар ғылыми-мәдени және іскерлік тобының өкілдері қатысты.

Көрменің ашылу салтанаты барысында сөз алған Сазхаломбатта қаласы мэрінің орынбасары Ласло Шинка, Қазақстан Республикасының Мажарстандағы елшілігінің Ішкі саяси сұрақтар және мәдени-гуманитарлық ынтымақтастық бойынша үшінші хатшысы Ермек Жылқайдаров, Матрика мұражайының директоры Магдолина Вице жылы лебіздерін білдіріп, екі ел арасындағы достастық қарым-қатынастар мен мәдени байланыстардың мәнінің зор екендігін ерекше екшеп айтты. Сонымен қатар аталмыш көрме екі ел арасындағы мәдени байланыстарды нығайту саласында маңызды оқиға болып табылады деп баға берді. Өз сөзінде Орталық мұражай директорының орынбасары Б. Дандығараева мұражайлар арасындағы мәдени ынтымақтастықты

тілге тиек ете келе, екі елдің мәдениет саласындағы бірлескен қадамына, қадым заманнан көші-қоны бір болған мажарлықтарға алғысын білдірді. Көрменің салтанатты ашылу рәсімінде қазақ күйі әуелеп, қара домбыра күмбірі келушілерге ерекше көңіл-күй сыйлады.

Жұртшылық назарына ұсынылған бұл көрмеге көшпелі өркениетті қалыптастырған сақ, үйсін және қаңлылардың жоғары даму деңгейіне жеткен бай мәдениетін көрсететін және

дәстүрлі қазақ мәдениетін паш ететін мәдени құндылықтар қойылып, таныстырылды. Олардың қатарында аң стиліндегі қару-жарақ, ат әбзелдері, шырағдандар және Оңтүстік Қазақстан территориясынан табылған ғұрыптық атрибуттар, қыш ыдыстар қойылған. Көрме экспозициясының орталық алаңына орналастырылған Есік қорғанынан табылған «Алтын адам» реконструкциясы келушілердің назарына айрықша ілініп, ерекше қызығушылық тудырды.

Ұйғыр ауданының ауылдарына да көгілдір отын келді

Әзіл-қалжыңы аралас жүретіндер осы күні «Көмірдің күні өтті» дейтін болыпты. Иә, еліміздің замана көшінен қалмауының көрінісі көп. Соның бірі елді газбен қамтамасыз ету. Қазір Алматы облысының аумағында газ тарту ісі қызу жүріп жатыр. Өткен жылы облыс орталығы Талдықорған қаласын көгілдір отынға қосу ісі толықтай аяқталып, қала маңындағы Ескелді, Көксу аудандары мен Текелі қаласына дейін газ құбыры тартылған еді.

Табиғи газ тұтынуға енді аймақ тың шеткері аумағының бірі Ұйғыр ауданы тұрғындары да қол жеткізді. Жақында Шонжы ауылында ауданды көгілдір отынмен қамтамасыз ететін газ тарау қондырғысының ашылуы өтті. Орталықтандырылған жаңа газ құбырымен алғашқы табиғи көгілдір отынды жіберу салтанатына арнайы келген облыс әкімі Амандық Баталов қуанышты сәтке куә болған барша аудан тұрғындарын құттықтады.

– Жетісу өңірінде, оның ішінде Талдықорған аймағында табиғи газ тұтыну – бұрын-соңды болмаған жағдай. Біз мемлекеттің қолдауы арқасында қазір облыстағы әр үйдің көгілдір отынға қосылуына жұмыс істеп жатырмыз. Алыс аудандардан алғашқы болып Қарадалы өңірі газ желісіне қосылды. Ендігі бағыт – Кеген мен Райымбек аудандары. Осы мақсаттан айнамай, Талдықорғанға жеткен газ желісін Ақсу, Сарқан, Алакөл аудандарына дейін тартуды жалғастырамыз. Бұған мүмкіндік бар, – деген облыс әкімі Амандық Баталов елімізді газдандыруға қатысты Елбасы жүктеген міндеттің орындалып жатқанын айтты.

Шонжы ауылындағы газ тарату стансасының құрылысы әлі толық аяқталған жоқ. Оған «Шарын» автоматтандырылған газ тарату стансасы, Шонжы ауылына дейінгі 9,5 шақырымдық жоғары қысымды газ құбыры және 46 шақырымдық орташа қысымды газ тарату жүйесінің құрылысы кіреді. Қазіргі таңда ауылышылық жүйелердің құрылысмон таждау жұмыстарының II кезеңінің құрылысы жүргізілуде. Жұмыстарды 2019-2020 жылдардың жылыту маусымының басталуына дейін аяқтау жоспарлануда.

Алғашқы кезеңді іске қосу барысында ақ ауылдағы 42 абонент көгілдір отынға бір күнде қосылған, 150 үйдің өтініші кезекте тұр. Бұл өңірдегі көгілдір отынға де генсұраныстың жоғары екенін көрсетеді. Жалпы, бір ғана Шонжы ауылы бойынша 5 абонент газ желісіне қосылуға дайын отыр екен.

Сонымен қатар киіз үй мен оның жабдықтары, дәстүрлі қазақы ортадағы киім-кешек үлгілері, зергерлік әшекей бұйымдар, кесте үлгілері мен тұрмыстық бұйымдар көрменің мазмұнын айшықтай түсті.

Көрмені тамашалауға жиналған келушілер қатарында Мажарстандағы қазақ диаспорасы өкілдері, студенттер және қазақ мәдениетіне қызығушылық білдірген зерттеушілер, жалпы қала қонақтары мен туристер де болды.

Аталмыш көрме аясында мәдени құндылықтарды сақтау, қалпына келтіру саласы бойынша тәжірибе алмасу, көрме, археологиялық, антропологиялық ғылыми зерттеу жұмыстарын жүргізу бойынша бірлесіп жұмыстар атқару бойынша уағдаластыққа қол жетті.

Елбасының мәдени мұраны жаһандық әлемге таныстыру жайындағы тапсырмасының кезекті қадамын Орталық мұражай ұжымы сәтті орындады. Көрме жұмысы 2019 жылдың шілдесіне дейін жалғасады.

Ү.АШИМОВА,
Бас қор сақтаушы

Қ.МҰХАМБЕТҚАЛИ